הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן יא

וְסָפָר תּוֹרָה. (יג) * [ד]וּצְרִיכִין (יד) שְׁזִירָה, וְשָׁיְהֵיוּ (ג) [ב] שְׁזוּרִין (טו) * לְשֵׁמָן: ג [ה]אִם נִתְפָּרְקוּ מִשְׁזִירָתָן (טז) * וְנַעֲשׂוּ שֵׁשָׁה עָשָׂר, כְּשֵׁרִים. * וְהוּא שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר בַּשְּׁזוּר (יז) כְּדֵי עֲנִיבָה. (הַגָּהוֹת: וּלְכַתְּחִלָּה (יח) טוֹב לְקַשֵּׁר הַחוּטִין (ג) לְמַטָּה כְּדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י"ד בְּסִימָן זֶה) (בית יוסף (ד"ה כתוב ממקו"ף) בשם הרוקח (סי' שפט)): ד [ו]אֹרֶךְ הַחוּטִים

ד מִפִּשְׁמָעוּת גְּמָרָא דְּצִיצִית קְטָנָה צ"ו (ע"ב) וְהָרַא"ש פ' בְּהֵלְכוֹת צִיצִית (סדר עשיית הציצית) בְּשֵׁם סִפְרֵי

(בסדר פיסקא קטו). ה הָרַ"ן סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּיוֹם טוֹב (ביצה ז: ד"ה מדאורייתא). ו מְנָחוֹת ל"ט (ע"א) מ"א (ע"ב) לְפָרוּשׁ הָרַא"ש (סי' יב) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק א' (מה"ת) [מֵהִלְכוֹת צִיצִית (ה"י)].

בְּאֵר הֵיטֵב

ת"ס בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (רש הסימן) וּבְטַ"ז (סק"א) מַה שֶּׁכָּתַבוּ שָׁם: **ב** (ג) שְׁזוּרִין לְשֵׁמָן. וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד פָּסוּל אִם לֹא הָיוּ שְׁזוּרִין לְשֵׁמָן. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ג): **ג** (ג) לְמַטָּה. וּבַצִּיצִית שֶׁל רַבָּנוּ שְׁלֹמֹה מָלְכוּ לֹא הָיוּ קְשָׁרִים. וְכָתַב מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כג), וְכֵן שָׁמַעְתִּי דְּהָרֵי כְּמוֹסִיף עַל הַקְּשָׁרִים, וּבִפְרָט אִם הֵם שְׁזוּרִים יָפָה דְּלֹא שְׁכִיחֵי שֶׁיִּתְפָּרְקוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִסְּיַע אֵין בּוֹ מַמָּשׁ: (יג) **וּצְרִיכִין.** אֲחוֹטֵי צִיצִית דְּעִלְמָא קָאֵי, וְלֹא אִשְׁתָּנָאן עַכּוּ"ם, (יד) דְּשָׁם לֹא מְהַנֵּי לְהַפּוֹסְלָן אֲפִלּוּ אִם שְׁזָרָן אַחַר כָּךְ יִשְׂרְאֵל שְׁזוּרָה: (יד) **שְׁזִירָה.** הֵיְינוּ שֶׁיִּכְפְּלֵם אַחַר הַטְוָיָה לִשְׁנַיִם וְיִשְׁזְרֵם. (טו) וְאִם כָּפַל כָּל חוּט לִשְׁמוֹנָה וּשְׁזָרוֹ גַּם כֵּן לַיִת לָן בָּהּ. וְטַעַם לְהַשְׁזִירָה דְּתָנָא בְּסִפְרֵי (בסדר פיסקא קטו), 'וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית', (בסדר טו לח), שׁוֹמֵעַ אֲנִי יַעֲשֶׂה צִיצִית כְּמוֹת שֶׁהוּא, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת', בְּטָווּי וְשָׁזוּר [פֵּרוּשׁ, כְּעֵין מִשְׁכָּן דְּהָרֵי שָׁזוּר. אִי נַמִי, דִּסְתָם פְּתִילָה הִיא שְׁזוּרָה]. אֵין לִי אֶלָּא תְּכֵלֶת, לָבָן מִנַּיִן, אָמְרָה תּוֹרָה תַּן תְּכֵלֶת תַּן לָבָן, מָה תְּכֵלֶת טָווּי וְשָׁזוּר אַף לָבָן טָווּי וְשָׁזוּר. וְעַיֵּן בְּכָאוּר הֲלָכָה: (טו) **לְשֵׁמָן.** דְּמִטְוָיָה וְאֵילָךְ (מז) הוּא הַכֹּל בִּכְלַל עֲשִׂיָּה דְּקִיְימָא לָן דְּצָרִיךְ לִשְׁמָהּ. וְכָתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סק"ג) דְּאַף בְּדִיעֲבַד מֵעִכֵּב אִם לֹא הָיוּ שְׁזוּרִין לִשְׁמָן, וְכֵן מַשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרָ"א. וְיֵשׁ מְקִלִּין בְּדִיעֲבַד אַף בִּלְתִּי שְׁזִירָה, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה לשמן) שֶׁבַּאֲרְנוּ דְּאֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה. אַף אִם הַשְּׁזִירָה הָיָה סְתָמָא, יֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד, כֵּיוָן דְּהַטְוָיָה הָיָה לִשְׁמָהּ, וְכָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה: **ג** (טז) **וְנַעֲשׂוּ שֵׁשָׁה עָשָׂר.** פָּרוּשׁ, שֶׁנִּתְפָּרֵק כָּל הַשְּׁמוֹנָה חוּטִין. וְלִרְבוּתָא דְּרֵישָׁא נְקָטֵהּ, אֲבָל הוּא הַדִּין אִם נִתְפָּרֵק שְׁנֵי חוּטִין וְנַעֲשׂוּ אַרְבָּעָה גַּם כֵּן בָּעִינַן שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר כְּדֵי עֲנִיבָה, דְּאִי לָאו הָכִי פָּסוּל, דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁנִּחְסְרוּ לוֹ שְׁנֵי חוּטִין בְּצִיצִיּוֹתָיו דְּפָסוּל אִם לֹא דִּקְדֵּק בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּה שֶׁיִּהְיֶה לְעוֹלָם אַרְבָּעָה רָאשִׁים מִצַּד אֶחָד, וּכְדִלְקַמָּן בְּרֵישׁ סִימָן י"ב: (יז) **כְּדֵי עֲנִיבָה.** וְאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ פּוֹסְקִין אִם נִפְסְקוּ כֻּלָּן אֲפִלּוּ נִשְׁתַּיֵּר כְּדֵי עֲנִיבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן י"ב (שם), [א]מִכָּל מָקוֹם בְּשִׁזְירָה סָמְכִינַן אַדַּעְתָּא רִאשׁוֹנָה, דְּהִלְכְתָא כְּוָתֵהּ, כְּמוֹ שֶׁפָּסַק שָׁם [מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ד) וּפְרִי מִגְדִּים עַיֵּן שָׁם]. וְדַע עוֹד דְּהַשְׁלָחָן עָרוּךְ מַיְרֵי דַּוְקָא בְּשָׁזוּר כָּל חוּט לִשְׁנַיִם, אֲבָל אִם כָּפוּל וְשָׁזוּר לְאַרְבָּעָה אוֹ לִשְׁמוֹנָה כְּמוֹ שֶׁמָּצוּי בְּזַמֵּנֵינוּ, וְנִתְפָּרְקוּ לְשִׁשָּׁה עָשָׂר, אֲפִלּוּ אִם לֹא נִשְׁתַּיֵּר כְּדֵי עֲנִיבָה כָּשֵׁר, דְּהָא עַל כָּל פָּנִים נִשְׁאֲרוּ הַחוּטִין שָׁזוּר לִשְׁנַיִם. וּלְעִנְיַן בַּל תּוֹסִיף עַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה: (יח) **טוֹב לְקַשֵּׁר.** וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַדְּרַבָּה יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא לְקַשֵּׁר. וְנָכוֹן לְהַחְמִיר, אִם הֵם שְׁזוּרִים יָפָה דְּלֹא שְׁכִיחַ שֶׁיִּתְפָּרְקוּ [מֻגָּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן כ"ג וּפְרִי מִגְדִּים, הָאֲלִיָּה רַבָּה הַנ"ל לְעִנְיַן לִשְׁמָהּ, וְכֵן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ב) בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה, וְהַפְּרִי מִגְדִּים (משו"ז סק"א וא"א סק"ג) גַּם כֵּן מִסְתַּפֵּק לְעִנְיַן לִשְׁמָהּ עַיֵּן שָׁם. וְדַע עוֹד דְּנִרְאֶה לִי פָּשׁוּט דְּאַף לְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּשִׁזְירָה לְעִנְיַן לִשְׁמָהּ הֵיְינוּ דַּוְקָא בְּפָרוּשׁ דְּלֹא לִשְׁמָן, אֲבָל בִּסְתָמָא, אִם מִי שָׁטָוָה בְּדַעְתּוֹ שִׁזְרָן, יֵשׁ לוֹמַר בְּזֶה דְּכָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, אַף דְּהוּא שְׁתֵּי פְּעָלוֹת. וּרְאָיָה לָזֶה מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּזֹבְחִים דַּף ב' עַמּוּד ב' דְּבִגְוִד שְׁתֵּי פְּעֻלּוֹת דְּאִיירֵי הַגְּמָרָא לְעִנְיַן שְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה, וַאֲפִלּוּ הָכִי מַשִּׁיק שָׁם הַגְּמָרָא דְּאַף אִם נַיְימָא דִּסְתָם זָבְחִים לְאוֹ לִשְׁמָן הַן עוֹמְדִין אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן דְּהַקְּרָבָן אִם חִשֵּׁב בִּשְׁחִיטָה לְשֵׁם פֶּסַח וּבְקַבָּלָה סְתָמָא, מִשּׁוּם דְּכָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, וְהָכִי נַמִּי בְּעִנְיָנֵנוּ אַף דִּסְתָם חוּטִין לְאוֹ לְשֵׁם צִיצִית עֲשִׂיין, הֵיכָא דְּטָוָן מִתְּחִלָּה בְּפָרוּשׁ לִשְׁמָן תּוּ הֲוֵי סְתָם שְׁזִירָה גַּם כֵּן לִשְׁמָן, דְּהֵיכָא וְהֵיכָא חַד עִנְיָנָא הוּא, דְּהֵיכָא נָפְקָא לָן בְּגִמָ' (ז:) דְּאַדְּבָּא עֲבוֹדוֹת צְרִיכִין לִהְיוֹת לִשְׁמָן מִקְּרָא דְּ'וְעָשִׂיתָ פֶּסַח' (דברים טז א) שֶׁיִּהֵא כָּל עֲשִׂיוֹתָיו לְשֵׁם פֶּסַח, וְהֵיכָא נַמִּי נָפְקָא לָן (סוכה ט.) מִקְּרָא דְּ'גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ' (דברים כב יב) לְשֵׁם חוֹבָתָךְ, בֵּין הַשְּׁזִירָה בֵּין הַשְּׁזִירָה דְּהַכֹּל הוּא בִּכְלַל עֲשִׂיָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ"א. [וְאַף לְפִי מַה שֶּׁדָּחוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם פָּרוּשׁ זֶה מִפְּנֵי דְּאִיבָּעְיָא לָן שָׁם בְּפִסְחִים (נט:) אִי בַּעֲבוֹדָה אַחַת תָּנֵן וְכוּ', עַל כָּל פָּנִים לֹא דָּחוּ מְשׁוּם דְּלֹא שַׁיְיךְ בָּזֶה כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה וְכוּ' רַק מִשֶּׁנִּמְלַךְ וְלֹא כָּתַב אִם לֹא הָיוּ שְׁזוּרִים לִשְׁמָן פָּסוּל וְלֹא כָּתַב אִם הָיוּ שְׁזוּרִים שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, מַשְׁמַע דְּאַף בִּסְתָם פָּסוּל, אִפְשָׁר דְּלְאוֹ בְּדַוְקָא נָקִיט. אִי נַמִּי, הֵיכָא דְּהַשּׁוֹזֵר לֹא הָיָה בְּצַעְמוֹ הַשְּׁוָיָה, דְּלֹא שַׁיְיךְ בָּזֶה כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר מִשְׁנַת אַבְרָהָם בְּסִימָן י"ט סָעִיף כ"ג לְעִנְיַן כְּתִיבַת סְתָ"ם:

ג * **וְנַעֲשׂוּ שֵׁשָׁה עָשָׂר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ז טז). **וְאִם נִתְפָּרֵק לוֹ חוּט אֶחָד לִשְׁנַיִם וְלֹא נִשְׁאַר כְּדֵי עֲנִיבָה בְּזֶה אַחַר זֶה שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל כָּל תּוֹסִיף יֹאמַר בְּפָרוּשׁ דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ בִּתּוֹסָפוֹת, אוֹ שֶׁיִּחְתֹּךְ לְהַמּוֹתָר וְיִשָּׁאֵר רַק שְׁמוֹנָה חוּטִין [פֵּרוּשׁ מְעֻדִּים בְּאֹשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ג'].** אִם נִפְסַק הַשְּׁזִירָה בְּחוּט בְּמָקוֹם הַנָּקֵב אִפְשָׁר דְּכָשֵׁר, דְּהָא בָּאֶמְצַע לֹא נִפְסַק הַחוּט בְּאוֹתוֹ מָקוֹם רַק דְּנֶחְסַר לוֹ שָׁם שְׁזִירָה, וְעַיֵּן. אַחַר זֶה מָצָאתִי שֶׁכָּתַב זֶה מִסְּתַפֵּק הַפְּרִי מִגְדִּים בְּסוֹף סִימָן י"ב בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְעִנְיַן אִם נִפְסַק הַשְּׁזִירָה בְּמָקוֹם סִיּוּם הַגְּדִיל, וּלְמַשָּׁה הַשְּׁזִירָה קַיָּם:

* **וְהוּא וְכוּ' כְּדֵי עֲנִיבָה. וּבְלְאוֹ הָכִי פָּסוּל.** וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה אַחַר כָּךְ לְשׁוְרָם לֹא מְהַנֵּי, מְשׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי, וּכְעֵין מַה דְּסָבִירָא לַהּ לְהַשּׁ"ז

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ויהיו טורין): **(טו)** הָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"י): **(מז)** הַגְּרָ"א:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֲרַב: א] וכן כתב בשו"ע הרב (סי' יב ס"ז). אולם בסידור לא חילק בין נפסקו לנתפרקו, וכתב שאם נפסקו [וה"ה נתפרקו משזירתן] ג' ראשין פסול בכל ענין אפילו נשתייר בכל אחד מהן הרבה יותר מכדי עניבה. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב שחוטים שלא היו שזורין לשמן פסולין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן יא

הַשְׁמוֹנָה, * אֵין פָּחוֹת (ל) [ד] (יט) מֵאַרְבָּעָה גּוּדָלִים, ז וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִים, (כ) * ח וְכֵן נוֹהֲגִין. ט וּלְמַעְלָה אֵין לָהֶם (כא) שִׁעוּר. (הַגָּהָה: וְאִם עָשָׂאוּ אָרְךְ יוֹתֵר מִדַּי * יָכוֹל לְקַצְּרוֹ וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי) (מרדכי בהלכות קטנות (סר תפקמ)). י אֶחָד מֵהַחוּטִים (כב) יִהְיֶה * יוֹתֵר (ה) אָרְךְ, כְּדֵי שֶׁיִּכְרֹךְ בּוֹ (כג) הַגָּדִיל, (הַגָּדִיל הַיְנוּ הֶחְלֵק מֵהַצִּיצִית שֶׁאֵינוֹ אָרוּג). (הַגָּהָה: וְשִׁעוּר הַנִּזְכָּר יִהְיֶה בַּצִּיצִית (כד) לְאַחַר שֶׁנִּקְשַׁר, מִלְּבַד מָה שֶׁמּוּנָּח עַל קֶרֶן הַבֶּגֶד) (סברת בית יוסף (ד"ה ויש) ומיהו (טורכן)): ה (כה) כ אֵין עוֹשִׂין הַצִּיצִיּוֹת מֵהַצֶּמֶר הַנֶּאֱחָז בַּקּוֹצִים כְּשֶׁהַצֹּאן רוֹבְצִים בֵּינֵיהֶם, וְלֹא מֵהַנִּימִין הַנִּתְלָשִׁים מֵהַבְּהֵמָה, וְלֹא מִשִּׁיּוּרֵי שְׁתִי (כו) שֶׁהָאוֹרֵג מְשַׁיֵּר בְּסוֹף הַבֶּגֶד, וְהַטַּעַם מִשּׁוּם בִּזּוּי (ו) מִצְוָה: ו * ל אִם עֲשָׂאָם * מִצֶּמֶר גְּזוּל פְּסוּלִים, דִּכְתִיב (ממדכר טו (מ) יִ'וְעָשׂוּ (כז) לָהֶם' מֻשְׁלָמִים. הַגָּהָה:

ז רַבֵּנוּ תָּם (שם מא: תוד"ה ב"ש) וּסְמ"ג (עשין כו). ח הָרא"ש (שם). ט שָׁם בְּגֶמָרָא (מב.). י הָרא"ש (שם). כ מְנָחוֹת מ"ב (ע"ב) סָבָה ט' (ע"א). ל סָבָה שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דַּקִּים בְּכָל חוּט, שֶׁהֵם שִׁשִּׁים וְאַרְבָּעָה בְּכָל כָּנָף, אֵין מוֹחְזִין בְּיָדוֹ: ד (ד) מֵאַרְבָּעָה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם בֶּדֶק הַבַּיִת (בב"י ד"ה ויעשה) שֶׁהַתּוֹסָפוֹת פָּרָק הַתְּכֵלֶת (מנחות מא: ד"ה ארבעה) נִסְתַּפְקוּ בְּזֶה. וְעַיִן בְּחִבּוּאוֹת שׁוּר סִימָן ל"ה סָעִיף קָטָן נ"ד שֵׁשׁ לַיְלַךְ לְחַמְרָא. וְעַיִן בְּבֵית אֶפְרַיִם עַל טָרְפַת הָרִיאָה (ראש אפרים סר' לה ס"ק ק) שֵׁשׁ שְׁנֵי סְפֵקוֹת בְּזֶה, אִם לְשַׁעֵר בְּמָקוֹם הַקֶּצֶר שֶׁל הָאֲגוּדָל, אוֹ בְּמָקוֹם הַקֶּשֶׁר שֶׁל אֲגוּדָל. וְעַיִן שָׁם בְּקֶנֶטְרֵס הַתְּשׁוּבוֹת בְּאֹרֶךְ בְּחִשּׁוּבַת מֹהֲרַ"מ שֶׁבְּמֵימוֹנִי הִלְכוֹת מִשְׁפָּטִים, וְשָׁם נִתְבָּאֵר בְּכַמָּלְתָּא דְּרַבָּנָן אֶפְשָׁר לְהָקֵל בְּסָפֵק זֶה. וְנִסְקָא מִנָּהּ בְּטַלִּית שֶׁאֵינוֹ שֶׁל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים אֶלָּא שֶׁל שְׂאֹר מִינִים, שֶׁדַּעַת כָּפָּה פּוֹסְקִים שֶׁאֵין חַיָּבִין אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, יָכוֹל לִסְמֹךְ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם שְׁנַיִם עָשָׂר אֲגוּדָלִים כְּשֶׁנִּמְדּוֹד בְּמָקוֹם הָרְחָב רַק בְּמָקוֹם הַקֶּצֶר אוֹ בְּמָקוֹם הַקֶּשֶׁר, אִם הוּא שָׁעַת הַדְּחָק וְאֵין לוֹ אֲחֵרִים, וּכְשֶׁיִּזְדַּמֵּן לוֹ אֲרֻכִּים מֵאֵלּוּ יַחֲזִיר אֶת אֵלּוּ וְיִקְשֹׁר הָאֲרֻכִּים תְּחִתָּם. וְגַם נִסְקָא מִנָּהּ בְּסָפֵק זֶה לְעִנְיַן הַמְכָּאֵר לְקַמָּן סָעִיף ט' שֶׁלֹּא יַרְחִיק הַנֶּקֶב מִשְּׁלֹשָׁה אֲגוּדִּלִים, שֶׁלְּכוֹאוֹרָה יֵשׁ לַיְלַךְ לְחַמְרָא וּלְשַׁעֵר בְּפָחוֹת הַקֶּצֶר. וְעַיִן בְּיָד אֶפְרַיִם (ס"ט) מָה שֶׁכָּתַב שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן י"ב (סק"ג) לְעִנְיַן קְשִׁירָה, עַיֵּן שָׁם:

ד * אֵין פָּחוֹת וְכוּ'. עַיֵּן בַּלְּבוּשׁ שֶׁכָּתַב דְּמִן הַתּוֹרָה אֵין שִׁעוּר לְאָרְךְ הַצִּיצִית רַק שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ גְּדִיל וְעָנָף, רַק שֶׁחַזַ"ל נָתְנוּ לָנוּ שִׁעוּר מְשׁוּם נוֹי צִיצִית, לְמַר בְּאַרְבָּעָה וּלְמַר בִּשְׁנַיִם עָשָׂר, כֵּן בְּאֵר הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו) אֶת דְּבָרָיו. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל יא סט"ו) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּעַל כָּל פָּנִים כְּדֵי עֲנִיבָה הוּא מִן הַתּוֹרָה, עַיֵּן שָׁם:

* וְכֵן נוֹהֲגִין. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"כ) בְּמָה שֶׁכָּתְבְנוּ בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגַדִּים. מוֹכֵחַ מִזֶּה שֶׁהוּא סוֹבֵר דְּהַשִּׁעוּר שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִין לָדַעַת זוֹ הוּא לְצִיּוּבָא, וְכֵן כָּתַב בְּהִדָּיא בְּאוֹת ח' בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם, וְכֵן מִשְׁמַע לְקַמָּן בְּסִימָן י"ב סָעִיף א'. וּבְבָאוּר הַגְּאוֹן מֹהֲרַ"מ בָּנָעט עַל הַפְּרִדְכִי בְּהִלְכוֹת צִיצִית (סי' תתקמ ד"ה ועוד) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וּבְחִנּוּךְ פָּרָשַׁת שְׁלַח (מצוה שפו) מַשְׁמַע גַּם כֵּן קָצַת לְהָקֵל בָּזֶה בְּדִיעֲבַד. וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:

* יָכוֹל לְקַצְּרוֹ. אֲפִלּוּ אִם הָעָנָף הָיָה קֹדֶם הַקְּצִיצָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִשְּׁנֵי שְׁלִישִׁים מִן הַגָּדִיל, אַף עַל פִּי כֵן לֹא מִקְּרֵי זֶה מִן הָעֲשׂוּי בְּפָסוּל, כֵּיוָן דְּאֵין זֶה לְצִיּוּבָא בְּדִיעֲבַד, וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסָעִיף י"ד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק סו) בְּשֵׁם הַפְּסָקִים. אַרְצוֹת הַחַיִּים (המאיר לארץ ס"ק כו):

* יוֹתֵר אָרְךְ. וּכְדִיעֲבַד לְכָאוֹרָה אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה אִם לְאַחַר קְרִיכַת הַחוּלְיָא רִאשׁוֹנָה וּקְשִׁירָתוֹ הָיָה בּוֹ כְּשִׁעוּר, דְּלֹא גְּרַע זֶה מִמְּשֶׁהָיָה נִקְטָם אַז לְגַמְרֵי זֶה הַחוּט דְּכְשֶׁר לְכוּלֵּי עָלְמָא דְּהוּא גְּרִדּוּמֵי הַצִּיצִית, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן י"ב (ס"א). וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ"א דְּשִׁעוּר זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת אַחַר שֶׁנִּקְשַׁר וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר כָּל הַקְּשָׁרִים דְּרַמְשַׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף, הוּא רַק לְכַתְּחִלָּה, דִּבְדִיעֲבַד דֵּי אִם רַק לְאַחַר קְשִׁירַת הַחוּלְיָא הָרִאשׁוֹנָה הָיָה בְּהַחוּטִין הַשִּׁעוּר שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִין, אַף שֶׁנִּתְקַצְּרוּ אַחַר כָּךְ עַל יְדֵי שִׁעוּר הַקְּשָׁרוֹת לֹא גָּרַע מִגְּרִדּוּמִין דְּקַיְימָא לַן לְקַמָּן בְּסִימָן י"ב בְּסִכְרָא רִאשׁוֹנָה. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים שֶׁהַבַּאתִי אֶת דְּבָרָיו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן כ"ד, וּמִשְׁמַע מִפְּתִימַת דְּבָרָיו הִפּוּךְ דְּבָרַי. וְאָפְשָׁר דִּסְבָרָתוֹ דְּכָל זְמַן שֶׁהוּא עוֹסֵק עֲדַיִן בְּמִצְוָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִישׁ גָּדִיל, אַף דְּהוּא רַק לְכַתְּחִלָּה, מִיקְּרֵי עֲדַיִן שֶׁלֹּא נִגְמְרָה הַמִּצְוָה וְלֹא נוֹכֵל לְהַקְרוֹת עַתָּה עַל הַצִּיצִית שֶׁם גַּרְדּוּמִין, וְגַרְעַ זֶה מִשָּׁאם הָיָה עוֹשֶׂה רַק חוּלְיָא אַחַת וְאַחַר כָּךְ נִקְטָע חוּט אֶחָד. וְכִדְמוּכָח רְאָיָה לָזֶה מֵהָא דְּאָמְרִינַן שָׁפָת (קל"ז עַמּוּד א') [קל"ב:], כָּל זְמַן שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּמִילָה בְּשַׁבָּת, חוֹזֵר אֲפִלּוּ עַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין, פֵּרֵשׁ, עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין חוֹזֵר, עַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֵין חוֹזֵר, וְשָׁם הוּא לְעִנְיַן לְהָקֵל, וְכָל שֶׁכֵּן הָכָא לְעִנְיַן לְהַחְמִיר. וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה. וְדַע עוֹד, דְּאִם הוּא בְּדֶרֶךְ וְאֵין לוֹ צִיצִית אֲחֵרוֹת כִּי אִם קְצָרוֹת מִשְּׁנֵים עָשָׂר גּוּדָלִין, א) יֵשׁ לוֹ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַמַּחֲבִר דְּמַקֵּל בְּאַרְבַּע גּוּדָלִין לְהַשְׁלִים בְּבֶגֶד וּלְלִבְשׁוֹ. וּבִקְרֹב לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַלְּבוּשׁ דְּמִן הַתּוֹרָה אֵין שִׁעוּר לְאָרְךְ הַצִּיצִית, מְמֵילָא אֵין עוֹבֵר עַל מִצְוַת עֲשֵׂה דְּצִיצִית בְּכָל גַּוְנֵי, וְכָל שֶׁכֵּן לְהַפּוֹסְקִים דִּבְמָקוֹם שֶׁאֵין נִמְצָאִים צִיצִית אֵין עוֹבֵר עַל עֲשֵׂה דְּצִיצִית. אַךְ לְעִנְיַן בְּרָכָה יֵשׁ לְהַחְמִיר לְפִי מַה דְּנוֹהֲגִין קְדָמָה שְׁנֵיָה דְּצָרִיךְ שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִין, כֵּן מוֹכֵחַ מֵהַפְּרִי מְגַדִּים אוֹת ג' בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּסוֹף סִימָן י"ב, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל (ד"ה וכן נוהגין) בְּשֵׁם הַגְּאוֹן מֹהֲרַ"מ בָּנָעט שֶׁנָּהֲגוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה:

ו * אִם עֲשָׂאָם וְכוּ'. עַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י) שֶׁכָּתַב דְּהוּא הַדִּין אִם גָּזַל טַלִּית וְהִטִּיל בּוֹ צִיצִית מִשְׁלּוֹ, נִמְי לֹא קָיְמִי מִצְוַת צִיצִית עַל יְדֵי לְבִישָׁתוֹ זוֹ (וּמִמֵּילָא בְּרָכָתוֹ הוּא לְבַטָּלָה), דְּכְסוּתְךָ' כְּתִיב בְּקָרָא (דברים כב יב). וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ"ז לְעִנְיַן הַקָּפַת צִיצִית, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן טַלִּית:

* מִצָּמֶר גָּזוּל. נִסְתַּפֵּקְתִּי כְּמִי שֶׁגָּזַל חוּטֵי צִיצִית מֵחֲבֵרוֹ וְאַחַר שֶׁהִשְׁלִים בִּבְגָדוֹ אוֹ נִתְּנָם לוֹ בְּמַתָּנָה, אִם מְחַיֵּב לְחַזֵּר וּלְהַחְזִירָם, מִי נִימָא כֵּיוָן דִּכְתִיב

בַּאֵר הַיטֵב

ד (ל) מֵאַרְבָּעָה גּוּדָלִים. וּמוֹדִין בְּמָקוֹם רָחָב בְּאַמְצַע גּוּדֵל. מָרְדְּכִי (סר' תתקמה) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד"ה ג' שפתים) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) עוֹלַת תָּמִיד (סק"ד): (ה) אָרְךְ. נִרְאֶה לִי דְּאִם אֶחָד אֵינוֹ אָרוּךְ כָּל דְּךְ לִכְרֹךְ בּוֹ הַכֹּל, יִכְרֹךְ בּוֹ קְצָת כְּרִיכוֹת מִחוּט אֶחָד וּקְצָת כְּרִיכוֹת מֵהַחוּט הַשֵּׁנִי, כִּי בִּזְמַן הַתְּכֵלֶת הָיוּ עוֹשִׂין קְצָת הַכְּרִיכוֹת מִתְּכֵלֶת וּקְצָת הַכְּרִיכוֹת מִלָּבָן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): ה (ו) מִצְוָה. וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד פָּסוּל, ט"ז (סק"ד). לְכָאוֹרָה קָשֶׁה דִּלְפִי זֶה דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם בִּזּוּי מִצְוָה לֹא מָקֵשֶׁה הַשּׁ"ס מִידִּי מֵהָא לְבֵית הִלֵּל בְּשַׁבָּת דַּף ט' עַמּוּד א'. וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב עַל פִּי הַנַּ"ל שֶׁל הַגְּמָרָא שָׁם אַלְמָא דְּבָעִינַן טְוָיָה לִשְׁמָהּ וְכוּ' וּמוֹתִיב לֵיהּ מִשְּׁמוּאֵל, דִּלְא כְּפִרוּשׁ רַשׁ"י שָׁם (ד"ה אלמא), עַיֵּן שָׁם וְדוֹ"ק. וּבָזֶה יִתְרַץ קֻשְׁיַּת הַפּוֹסְקִים לְמָּה פָּסַק הָרַמְבַּ"ם (פ"א הי"א) כְּשְׁמוּאֵל לְגַבֵּי דְּרַב, מִשּׁוּם דִּלְפִי סְבָרָתוֹ וְגִרְסָתוֹ לֹא מוֹתִיב אֶלָּא מִדִּשְׁמוּאֵל, וּמִדְּחָזֵי לְסִתְמָא דְּתַלְמוּדָא דְּטָרַח לְאוֹקְמֵי סְבָרַת בֵּית הִלֵּל דְּהִלְכְתָא כְּוָתַיְהוּ כְּשְׁמוּאֵל, שְׁמַע מִינָּהּ דַּהֲלָכָה כְּשְׁמוּאֵל. עַיֵּן בְּבֵעֶל הַמָּאוֹר שָׁם (ד:)

בַּאֵר הַיטֵב

עַיֵּן שָׁם]: ד (יט) מֵאַרְבָּעָה גּוּדָלִים. וּמִדִּידַת הַגּוּדֵל בְּכָל מָקוֹם (יח) הוּא שֶׁל אָדָם בֵּינוֹנִי. וּמוֹדְדִין אוֹתוֹ בְּפֶרֶק הָעֶלְיוֹן (יח) בְּמָקוֹם הָרָחָב בְּאֶמְצָעוֹ [וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ד)]. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וּבְשַׁ"ךְ [יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן] רע"ב (סק"א) שֶׁהֵבִיאוּ בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (ס"ת פ"ט ה"ט) דְּשִׁעוּר גּוּדָל הוּא כְּרֹחַב שֶׁבַע שְׁעוֹרוֹת זוֹ בְּצַד זוֹ בְּדָחַק, וְהַן בְּאֹרֶךְ שְׁתֵּי שְׁעוֹרוֹת בְּרֻוחַ: (כ) וְכֵן נוֹהֲגִין. וְכֵן פָּסַק הַלְּבוּשׁ. וְאִם כֵּן לֹא יָפָה עוֹשִׂין הַמּוֹכְרִין שֶׁמְּצַמְצְמִין בְּמִדַּת אָרְכָּן, וְקָרוֹב הַדָּבָר לִהְיוֹת בְּרָכָה לְבַטָּלָה, כִּי אַף דְּמִן הַתּוֹרָה דַּי בְּכָל שֶׁהוּא, מִדְּרַבָּנָן בָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִין אַחַר הַקְּשִׁירָה מִלְּבַד מָה שֶׁמְּנַח עַל קֶרֶן הַבֶּגֶד, וְיֵשׁ לְהַזְהִירִם עַל כָּךְ [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ג)]. וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה וכן נוהגין): (כא) שִׁעוּר. וְרַ"י הָיָה (יט) נוֹהֵג לַעֲשׂוֹתוֹ אָרְךְ יוֹתֵר, כְּדֵי שֶׁאִם יִפָּסֵק קְצָת גַּם כֵּן יִשָּׁאֵר בּוֹ כְּשִׁעוּר: (כב) יְהֶיה וְכוּ'. וְאִם אֶחָד (כ) אֵינוֹ אָרוּךְ כָּל כָּךְ לִכְרֹךְ בּוֹ הַכֹּל, יִכְרֹךְ בּוֹ קְצָת כְּרִיכוֹת מִחוּט אֶחָד וּקְצָת כְּרִיכוֹת מֵחוּט הַשֵּׁנִי, כִּי בִּזְמַן הַתְּכֵלֶת הָיוּ עוֹשִׂין קְצָת כְּרִיכוֹת מֵהַתְּכֵלֶת וּקְצָת מִלְּבָן. (כמ) שֶׁיִּשְׁתַּיְּרוּ בְּכָל הַחוּטִין אָרְכָּן שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִין אַחַר הַכְּרִיכָה וְהַקְּשִׁירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ"א, וַאֲפִלּוּ זֶה הַחוּט הָאָרוּךְ אַחַר שֶׁיִּכְרֹךְ יִשָּׁאֵר שְׁנַיִם עָשָׂר גּוּדָלִין: (כג) הַגָּדִיל. קָרְאוּ גְּדִיל עַל שֵׁם הָעְתִיד שֶׁנַּעֲשֶׂה גְּדִיל אַחַר שֶׁנִּכְרַךְ עָלָיו, וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב רַמ"א אַחַר כָּךְ הַיְנוּ הַחֵלֶק וְכוּ', רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמִּתְּחִלָּה הוּא חֵלֶק בִּלְא גְּדִיל וַאֲרִיגָה, וְעַל יְדֵי זֶה הַחוּט נַעֲשֶׂה גְּדִיל. יַד אֶפְרַיִם: (כד) לְאַחַר שֶׁנִּקְשַׁר. וּמִשּׁוּם (כמ) הַקְּשִׁירָה שֶׁעוֹשִׂין בְּגָדִיל מִתְּכֵלֶת, וּבְעֵי אָצְבַּע יִתְרָה דְּהַיְנוּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר גּוּדָלִין מִלְּבַד מָה שֶׁמְּנַח עַל הַבֶּגֶד, (כנ) וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד מְעַכֵּב. וְהָעוֹלָם מְקִלִּין בָּזֶה, וְרָאוּי לְמֶחוֹת בְּיָדָם: ה (כה) אֵין עוֹשִׂין. וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד פָּסוּל [טַ"ז (סק"ד) וּפְרִי מְגַדִּים]: (כו) שֶׁהָאוֹרֵג מְשַׁיֵּר. אֵין לְהַקְשׁוֹת דִּבְלָאו הָכִי יֵשׁ פָּסוּל דִּלְא נָטוּ הַחוּטִין לְשֵׁם צִיצִית, יֵשׁ לוֹמַר דְּמִירֵי אֲפִלּוּ הֵיכִי דְּמִתְּחִלָּה טָוָה הַחוּטִין לְשֵׁם צִיצִית וְאַחַר כָּךְ אָרַג מֵהֶם בֶּגֶד, וַאֲפִלּוּ הָכִי פָּסוּל מִשּׁוּם בִּזּוּי מִצְוָה [טַ"ז (שם)]. וּבְסֵפֶר הַמַּאוֹר (סוכה ד:) כָּתַב הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּבָעִינַן 'הַכָּנָף' מִין כָּנָף, וְאֵין מִינִים הַלָּלוּ רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת מֵהֶם בֶּגֶד, שֶׁהֵם פִּסְלַת הַצֶּמֶר וְאֵין בֶּגֶד נַעֲשֶׂה מִכְּמוֹתָן, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאִם כֵּן כָּל מִינֵי צֶמֶר שֶׁהֵם גְּרוּעִין שֶׁאֵין בֶּגֶד נַעֲשֶׂה מֵהֶם, פְּסוּלִים לְצִיצִית [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט)]: ו (כז) 'לָהֶם' מֻשְׁלָמִים. נִרְאֶה פְּשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִם לָקַח הַצִּיצִית בַּהֲקָפָה וְהַמּוֹכֵר עָיֵל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (יח) אַרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס"ד) וְהוּא מִמְּנָחוֹת מ"א עַמּוּד ב' בְּטָפַח שֶׁל כָּל כְּוָתַי: (יט) פְּרִי מְגַדִּים מִשְׁבְּצוֹת זָהָב אוֹת ח' כָּתַב דְּכֵן קַיְימָא לַן לְהַלָּכָה, עַיֵּן שָׁם: (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): (כא) פְּרִי מְגַדִּים (סק"ו): (כב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): (כמ) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו): (כנ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): (כמ) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ובשו"ע הרב כלל לא הביא הדעה של ד' גודלין, ומשמע שאין לסמוך כלל על דעה זו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah